



Folketingets Retsudvalg

udvalg@ft.dk

dfpesk@ft.dk

Dato: 8. marts 2016

Dokument nr. 28371/16

Retsudvalget har ved brev af 8. februar 2016 (REU alm. del – spørgsmål 262) bedt om min besvarelse af spørgsmål:

”Vil ministeren redegøre for, om det er muligt, på baggrund af at den muslimske menigheds, Islamisk Trossamfund, talsmand har kaldt danske politikere for fascister og sammenlignet politikken med nazitiden, at tage retten til at være et trossamfund fra menigheden, jf. artikel ”DF vil forbyde trossamfund, der kalder politikere for fascister”, Metroxpress d. 4. februar 2016?”

Svar:

Der er religionsfrihed i Danmark. Det fremgår af grundlovens § 67:

”Borgere har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider imod sædeligheden eller den offentlige orden.”

Trossamfund kan eksistere frit under den almindelige religions- og foreningsfrihed uden nogen form for offentlig registrering eller godkendelse.

Den virksomhed, der omfattes af beskyttelsen, er gudsdyrkelse. Bestemmelsen beskytter udtrykkeligt den kollektive religiøse praksis, men omfatter utvivlsomt ligeledes den individuelle praksis. Kredsen af beskyttede er alle personer, der opholder sig inden for rigets grænser, uanset om det er statsborgere, eller personer der i øvrigt befinder sig her i landet.

Den materielle beskyttelse i grundlovens § 67 afgrænses af hensynet til sædeligheden og den offentlige orden. En krænkelse af sædeligheden og den offentlige orden vil navnlig foreligge i tilfælde af, at den religiøse praksis er i strid med retsfor skrifter, fx straffelovens bestemmelser om sædelighedsforbrydelser eller legemskrænkelser¹.

Gudsdyrkelse, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden, vil kunne mødes med forbud eller påbud. Ultimativt vil der ved dom kunne ske opløsning af trossamfundet², jf. grundlovens § 78, stk. 3.

Bestemmelsen i grundlovens § 78 indeholder en beskyttelse af foreningsfriheden. Retten til at danne foreninger gælder efter grundlovens § 78, stk. 1 for ”borgerne”. Udtrykket omfatter ikke alene danske statsborgere, men også udlændinge som har ophold eller bopæl her i landet.

¹ Danmarks Riges Grundlov med kommentarer s. 416, redigeret af Henrik Zahle, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2006.

² Danmarks Riges Grundlov med kommentarer s. 417, redigeret af Henrik Zahle, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2006.



Det følger af grundlovens § 78, stk. 1, at foreningsfriheden alene gælder for foreninger, der har et lovligt øjemed. Hvis en forening har et ulovligt øjemed, vil foreningen af den grund kunne opløses ved dom.

Efter grundlovens § 78, stk. 2, bliver foreninger, der virker ved eller søger at nå deres mål ved vold, anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende, at opløse ved dom. Det er endvidere, almindeligt antaget at foreninger tillige kan opløses ved lov³.

Som nævnt ovenfor kan trossamfund eksistere i Danmark uden statens godkendelse.

Trossamfund og menigheder har imidlertid mulighed for at blive godkendt af Kirkeministeriet.

Retsvirkningen af en godkendelse er først og fremmest, at trossamfundets præster kan få en bemyndigelse til at foretage kirkelige vielser indenfor trossamfundet. Det følger af ægteskabslovens § 16, stk. 1, nr. 3.

Kirkeministeriet meddeler godkendelse af trossamfund på baggrund af en indstilling fra Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfund, der er et sagkyndigt udvalg, som vurderer ansøgningen på baggrund af et sæt vejledende retningslinjer.

Når et godkendt trossamfund ansøger om vielsesbemyndigelse til en præst indenfor trossamfundet, bliver der stillet visse krav til vielsesforretteren. Det gælder fx krav til vandel og krav til sprogkundskaber.

Der er ikke anden særlig lovgivning om tilsyn eller kontrol med trossamfundene hverken med hensyn til tilbagekaldelse af en godkendelse som trossamfund eller med hensyn til en tilbagekaldelse af en vielsesbemyndigelse.

Det er baggrunden for, at der er nedsat et trossamfundsudvalg. Trossamfundsudvalget overvejer i øjeblikket vilkårene for i fremtiden at kunne tage godkendelser af trossamfund og konkrete vielsesbemyndigelser tilbage.

På baggrund af den seneste debat har jeg den 4. marts 2016 bedt udvalgets formand sikre, at spørgsmålene om tildeling og tilbagetagelse af vielsesbemyndigelser bliver drøftet forlods, så der kan afgives en separat udtalelse herom.

Bertel Haarder

/ Marjun Egholm

³ Danmarks Riges Grundlov med kommentarer s. 554 ff, redigeret af Henrik Zahle, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2006.